

Satu Taavitsainen sd

Kirjallinen kysymys opettajien sijaiskäytäntöjen vaikutuksista oppilaiden koulupäivän turvallisuuteen ja oppimiseen

Eduskunnan puhemiehelle

Suomalaisen koulujärjestelmän ehdottomana vahvuutena on pidetty ammattitaitoisia opettajia ja opetuksen laatua, joihin liittyy olennaisesti vakituiset ja riittävät opettajaresurssit. Viime vuosina kunnat ja kaupungit ovat kuitenkin omaksuneet hyvin huolestuttavia opettajien sijaiskäytäntöjä, joiden katson olennaisesti heikentävän opetuksen laatua. Erityisesti se, että lyhytaikaisiin, noin viikon kestäviin tai sitä lyhyempiin sijaisuuksiin ei enää palkata sijaista, vaarantaa oppilaiden koulupäivän turvallisuuden ja heikentää oppimista.

Kun opettaja joutuu huolehtimaan yhtä aikaa kahden luokan opettamisesta, lapset eivät saa riittävästi apua tehtävissään. Samalla työrauhaongelmien ja kiusaamistilanteiden riski luokassa kasvaa. Huono työrauha häiritsee kaikkia oppilaita sekä luokassa, joka on vailla opettajaa, että vierisissä luokissa. Nykykoulussa on hyvin tavallista, että oppilaiden joukossa on useita erityisoppilaita ja monenlaista tuen tarvetta omaavia koululaisia. Kun sijaista ei palkata, varsinkin erityiseen tukeen oikeutetut oppilaat jäävät herkästi vaille tarvitsemaansa tukea ja ohjausta. Myös oppilaan huomioiminen yksilönä ja uusien opetussuunnitelmien edellyttämä vuorovaikutteinen ja toiminnallinen opetus turvallisessa oppimisympäristössä vaarantuu.

Lapset ja nuoret ansaitsevat saada laadukasta opetusta lukuvuoden jokaisena koulupäivänä. Tämä ei toteudu oman toimen ohella eli OTO-sijaisopettamistilanteessa, koska jonkin aihealueen opettaminen ja oppiminen saattaa jäädä hyvin vähäiseksi tai sitä ei käsitellä oppitunnilla lainkaan.

Jos luokan oma opettaja on esimerkiksi sairaana tai koulutuksessa, on hänen tilalleen palkattava sijainen. Valitettavasti monet kunnat ovat omaksuneet käytännön määrätä rehtorit jättämään tällaisissa tilanteissa sijaisen palkkaamatta. Tämän käytännön perusteena on säästöt opettajien palkkakuluissa. Lisäksi lasten vanhemmille ei tiedoteta luokan oman opettajan poissaolosta ja siitä, että luokka on oppituntien aikana vain osittain aikuisen valvonnassa.

Pidän oman työn ohella eli OTO:na opettamista lasten väheksymisenä. Tämä haitallinen käytäntö ei ole lapsen etu. Ilman opettajaa tai vain tilapäisesti opettajan opetuksessa olevien oppilaiden kouluhyvinvointi ja jaksaminen huononevat meluisassa ja stressaavassa luokassa.

OTO-sijaiskäytännöllä on myös negatiiviset vaikutuksensa opettajien työhyvinvointiin, koska opettajien väsyminen lisääntyy heidän joutuessaan opettamaan kahta luokkaa samaan aikaan ja vaihtamaan jatkuvasti luokasta toiseen. Opettajien ammattitaito ei kehity, koska osa opettajista ei

Kirjallinen kysymys KK 407/2018 vp

osallistu lainkaan jatkokoulutukseen, sillä silloin luokka jäisi ilman opettajaa. On huomattava, että YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaan jokaisella lapsella on oikeus saada opetusta ja että tämän oikeuden toteuttamiseen on Suomikin sitoutunut.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko ministeri tietoinen useissa kunnissa tapahtuvasta oman toiminnan ohella eli OTO:na sijaisopettamiskäytännöistä,

miten ministeri on varmistanut sen, että lasten oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea toteutuu silloin, kun luokassa ei ole omaa opettajaa eikä sijaista ole palkattu tai kun luokan opettaja joutuu opettamaan myös toista luokkaa samaan aikaan,

miten ministeri on varmistanut sen, että oppilaan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön toteutuu niissä kunnissa, joissa OTO-sijaiskäytäntö on voimassa,

onko ministeri tietoinen oppilaiden huolesta vakavissa vaaratilanteissa OTO-sijaisopetuksen aikana esimerkiksi, jos koulussa syttyisi tulipalo tai koulutiloihin tunkeutuisi väkivaltaisesti käyttäytyvä henkilö tai jos luokan oppilaiden kesken syntyy riitaa,

miten ministeri on varmistanut lasten yhdenvertaisen kohtelun saada laadukasta perusopetusta eri puolilla Suomea, kun osassa kunnissa toteutetaan OTO-sijaiskäytäntöä,

miten ministeri on varmistanut lasten turvallisuuden, kun oppilaat ovat luokassa ilman aikuista opettajan huolehtiessa kahdesta luokasta yhtä aikaa,

edistääkö ministerin mielestä OTO-sijaiskäytäntö koulu yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä ja

miten ministeri on varmistanut opettajien jaksamisen, heidän työhyvinvointinsa edistämisen sekä heidän jatkokoulutukseen pääsemisensä, kun oman toimen ohella opettaminen on monissa kunnissa yleinen käytäntö?

Helsingissä 12.10.2018

Satu Taavitsainen sd